

Motion till riksdagen
2006/07:So265

av Mikael Oscarsson och Alf Svensson (kd)

Familjer och äktenskap för barnens bästa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska ställa sig bakom Dohadeklarationen om familjen.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta ett handlingsprogram för hur familjen ska stödjas i Sverige.²
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erbjuda familje- och relationsutbildningar.

¹ Yrkande 1 hänvisat till UU.

² Yrkande 2 hänvisat till SfU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Karl Marx och Friedrich Engels gjorde ingen hemlighet av att de hade för avsikt att krossa den traditionella familjen och upphäva det klassiska äktenskapet. "Familjens upphävande!" är de ord som uppförande inleder avsnittet om familj och privatliv i *Kommunistiska manifestet*. Detta har sedan översatts till modern svenska med "Död åt familjen!" av Gudrun Schyman, vid tidpunkten Vänsterpartiets partiordförande.

De båda kommunistiska författarnas syn på föräldrar var vidare att det inte existerade något "det ömma förhållandet mellan föräldrar och barn" utan enbart en "föräldrarnas utsugning av barnen". Därför skulle "uppföstran i hemmet" ersättas av "samhällelig uppföstran". Att skolan var ett viktigt instrument för att förändra den samhälleliga uppföstran i den riktning de själva förordade, var inte heller något de hymlade med. Ett av de tio medel Marx och Engels pekade ut för att det kommunistiska samhället skulle förverkligas var: "Offentlig och kostnadsfri uppföstran av alla barn."

I stället för det klassiska äktenskapet mellan en man och en kvinna – som de menade ändå aldrig levde troget med varandra – ville Karl Marx och Friedrich Engels sätta en officiell, öppen hustrugemenskap; "an openly legalized system of free love" som den engelska översättningen av manifestet lyder.

Under det ett och ett halvt sekel som har gått sedan denna ideologiska plattform presenterades har kunskapen om barn, äktenskap och familj utvecklats avsevärt. Kring förra seklets mitt upplevde den radikala socialismen visserligen något av en väckelseperiod, med sloganer om just "fri kärlek" och "dagens åt alla", men även sedan dess har denna kunskap utvecklats.

I dag har inte minst föräldraskapet och insikten om familjens betydelse åter kommit i centrum. Erfarenheter av den fria kärlekens baksida har gjort att troheten och äktenskapet åter har uppvärderats. Kravet på att föräldrar ska kunna välja att uppföstra sina barn själva utifrån sina värderingar, har resulterat i att ett vårdnadsbidrag nu är på väg att förverkligas. Friskolereformen är ytterligare ett exempel i denna riktning.

Sedan 1970-talet råder visserligen en neutralitetsprincip med avseende på äktenskap och familj i svensk familjepolitik. Denna innebär kortfattat att ingen samlevnadsform ska främjas framför de andra. Trots detta har den s.k. kärnfamiljen visat sig vara mer framgångsrik än många kanske förväntat sig och ca 70 procent av alla barn bor alljämt med båda sina biologiska föräldrar.

Erfarenheter i Storbritannien att lära av

Till skillnad från Sverige har den engelska Labourregeringen uttalat att de vill satsa på äktenskap och familj. Tony Blairs politik säger nu: "Vi vill stärka den äktenskapliga institutionen och hjälpa till så att fler äktenskap lyckas. Visserligen finns det i dag många ensamstående föräldrar som uppföstrar sina barn minst lika framgångsrikt som någon fullständig familj. Men äktenskapet är ändå den säkraste grunden för barns uppväxt och den samlevnadsform som

Fel! Okänt namn på

majoriteten av befolkningen väljer. Familjen behöver stöd både praktiskt och ekonomiskt, när det gäller utbildning, hälsa, social service, lag och ordning.”

Labourregeringen har insett att nästan allt regeringen gör har inverkan på familjerna: den kan främja, försumma eller till och med förstöra för familjerna. Därför måste alla beslut som den brittiska regeringen tar, numera konsekvensbeskrivas utifrån hur familjerna drabbas. Konkret betyder det att alla familjer ska ha tillgång till familjerådgivning, att barnfattigdomen bekämpas, att äktenskapen stärks och att allvarliga familjeproblem som våld och tonårsgraviditeter ska hanteras på ett stödjande sätt.

Labours politiska motståndare Tory har beställt en oberoende studie, som ytterligare lyfter fram äktenskapets betydelse för familjen. Studien kommer fram till att äktenskapet erbjuder den bästa miljön för barn att växa upp i och ger störst chanser för barnen att få en stabil uppväxt. Risken att föräldrar som inte har ingått äktenskap separerar, är fem gånger högre än för gifta föräldrar. Studien visar att äktenskap håller bättre på grund av överlåtelsen, att pappan tar ett större ansvar för barnens uppfostran och bättre kommunikation.

Att inte arbeta för att stärka äktenskapet vore fel strategi, enligt slutsatserna från studien: ”Genom att gynna samboförhållanden och underminera äktenskapet, utsätter politikerna fler barn för det lidande som uppstår när en familj splittras, som syns i högre brottsnivåer, anti-socialt beteende, misslyckande med utbildning och mentala och emotionella besvär.”

Harry Benson, direktor för Bristol Community Family Trust, som lett studien säger: ”När familjer splittras leder det vuxna och barn in i fattigdom och andra sociala problem. Vår studie visar att det inte är tillräckligt att säga att familjer splittras på grund av sina egna omständigheter. Varje regering som vill minska fattigdom och ojämlikhet för både barn och vuxna måste arbeta med äktenskapsfrågan och vad det är som får äktenskap att fungera bättre än dess alternativ.”

Familjens betydelse för framtiden

Att göra denna omsvängning gällande familjepolitiken är inte bara nödvändigt utifrån de enskilda barnens och familjernas väl, utan också utifrån samhällets fortbestånd. Den demografiska utmaningen kommer att bli detta århundrades stora utmaning, och en av politikens viktigaste uppgifter kommer att vara att skapa ett samhälle där människor vill och kan sätta fler barn till världen.

Genom sin positionering har Sverige även ställt sig vid sidan av internationella organisationer, såsom FN:s barnfond Unicef. När den förra regeringen t.ex. beskrev barnkonventionens viktigaste beståndsdelar i proposition 2003/04:47 märktes inget av det Unicef framhåller i sina formuleringar om familjen. Under rubriken ”Barnkonventionen lyfter fram (highlights) och försvarar familjens roll i barnens liv” skriver Unicef: ”In the preamble and in article 5, article 10 and article 18, the Convention on the Rights of the Child specifically refers to the family as the fundamental group of society and the natural environment for the growth and well-being of its members, particular-

Fel! Okänt namn på

ly children. Under the Convention, States are obliged to respect parents' primary responsibility for providing care and guidance for their children and to support parents in this regard, providing material assistance and support programmes. States are also obliged to prevent children from being separated from their families unless the separation is judged necessary for the child's best interests." Detta undvek den socialdemokratiska regeringen att nämna.

FN:s allmänna förklaring av de mänskliga rättigheterna uttrycker tydligt att (artikel 16:3) "Familjen är *den* (vår kursivering) naturliga och grundläggande enheten i samhället och har rätt till samhällets och statens skydd." Även om det är en bit kvar, närmar sig den nya alliansregeringen detta synsätt när statsminister Fredrik Reinfeldt i regeringsförklaringen uttryckt: "Familjen är *en* (vår kursivering) grundläggande gemenskap i samhället. I den lilla grupp som familjen är får familjemedlemmarna möjlighet att möta kärlek, omtanke och förståelse, men också ställas inför krav och ta ansvar."

Den förra regeringens inställning till äktenskap och familj var obsolet och har visat sig vara till förfång för många vuxna, men framför allt för barnen. Sverige skulle behöva motsvarande tankesätt om äktenskap och familj som Labour har. Några fakta från svenska familjer talar sitt tydliga språk. Varje år skiljs ca 50 000 par. Därmed har Sverige Europas och förmodligen världens högsta skilsmässofrekvens. Enligt Valfärdsboksutets ordförande Joakim Palme, som också är ansvarig för utredningen SOU 2001:55, träffar var tredje skilsmässobarn inte ena föräldern. Förekomsten av psykosomatiska besvär är relativt vanliga bland svenska barn och ungdomar. Var tredje 10–18-åring har flera gånger i veckan huvudvärk, magont eller sömnsvårigheter. Enligt samma utredning är det vanligt bland svenska barn att känna sig stressade. Denna situation förbättras inte av separationer.

Attitydförändringar

Först och främst behöver vi verka för nya och positiva attityder till barn, barnafödande, äktenskap och familjebildning. I trygga och stabila familjer föds trygga barn – och fler barn. Att fostra barn är den största av alla uppgifter, det är att forma framtiden.

Under 2004 högtidlighöll Förenta nationerna det internationella familjeåret och på en avslutande konferens i Doha (Qatar) antogs Dohadeklarationen om familjen av de samlade delegaterna.

Den 8 januari 2004 antog Förenta nationernas generalförsamling Dohadeklarationen om familjen med konsensus, utan att någon begärde votering. Fram till i dag har 151 av världens 192 nationer ställt sig bakom deklarationen som "co-sponsors", dock inte Sverige. Rapporten från the Doha International Conference – liksom Dohadeklarationen som antogs där – är nu officiella FN-dokument; rapporten är publicerad av FN som A/59/599 (den 8 december 2004) och Dohadeklarationen är publicerad av FN som A/59/592 (den 8 december 2004). Båda dokumenten finns online på FN:s hemsida <http://documents.un.org/simple.asp>.

Fel! Okänt namn på

Sverige bör skyndsamt ställa sig bakom Dohadeklarationen om familjen som en av dess undertecknare.

Föräldrautbildning

Enligt lagstiftningen ska familjerådgivningsbyråer finnas i landets alla kommuner. Det är bra, men det räcker inte. Verkligheten är en annan, ca 30 000 söker varje år hjälp och köerna är ofta långa. Ökade resurser måste satsas på familjerådgivning och föräldrautbildning.

Just efter första barnets födelse är påfrestningarna stora och skilsmässorisken kraftigt förhöjd. Då behövs allt stöd och då är man dessutom mest motiverad för en föräldrautbildning som stärker den nya familjebildningen. En sådan utbildning borde erbjudas föräldrarna vid barnvårdscentralerna. Likaså är det viktigt att erbjuda relationsutbildning (äktenskapsutbildning) för att föräldrarna ska ges möjlighet att utveckla och förbättra sin relation. Detta gynnar även barnen och det finns, enligt Statens folkhälsoinstitut, evidensbaserade metoder att använda.

Stockholm den 27 oktober 2006

Mikael Oscarsson (kd)

Alf Svensson (kd)